

0078

1. Obec je povinna každou škodu uplatnit nebo rozhodnout o vzdání se práva na její uplatnění. Nečinnost může být důvodem k uložení trestněprávní sankce.

2. Obec je povinna u každé škody vedle jejího vymáhání uplatnit i odpovědnost trestněprávní a věc oznámit OČTR.

3. Obec je povinna vytvořit taková systémová a kontrolní opatření, kterými by předcházela vzniku škod. Absence takových opatření je rovněž trestněprávně sankcionovatelná.

Citace [§ 38 zák. č. 128/2000 Sb.](#)

Související: [§ 220 zákona č. 40/2009 Sb.](#), [§ 221 zákona č. 40/2009 Sb.](#), [§ 329 zákona č. 40/2009 Sb.](#), [§ 330 zákona č. 40/2009 Sb.](#), [§ 8 zák. č. 141/1961 Sb.](#)

Stručné shrnutí problematiky škody v souvislosti s výkonem samostatné působnosti obce.

Nejčastější případy vzniku odpovědnosti uhradit škodu ze strany obce:

- obci je rozhodnutím soudu uloženo zaplatit jinému způsobenou škodu
- obci je rozhodnutím soudu uloženo zaplatit náklady řízení
- obec uzavře smlouvu na plnění, která se následně ukáže jako nevýhodná
- orgán obce zvolí řešení závazkového vztahu, který se následně ukáže pro obec ekonomicky nevýhodným

Vzniklá situace má rovinu řešení občanskoprávní (regresní) a trestněprávní

občanskoprávní cesta

Vznikne-li situace, kdy obci reálně vznikne škoda (škoda způsobená jinému je ze strany obce již uhrazena nebo se majetková základna obce sníží apod.) je obec dle ust. [§ 38 odst. 6 zák. č. 128/2000 Sb.](#) povinna tuto škodu uplatnit po tom, kdo ji způsobil. V praxi je tedy buď ustanovena škodní komise ad hoc nebo je škodní případ předán stálé škodní komisi k určení podílu odpovědnosti konkrétních osob a k rozhodnutí o škodě. Škodní komise musí odpovědět na otázku, jaká je výše škody a kdo je za ni odpovědný. Za zřízení a činnost těchto škodních komisí odpovídá tajemník spolu s finančním výborem. Kontrolu pak provádí kontrolní výbor. O škodě a jejím uplatnění je nutno rozhodnout v promlčecích lhůtách daných zákonem a to pod trestněprávní sankcí, která dopadá na ty, kdo o škodě nevyrozumí příslušné odpovědné osoby.

Pro posouzení vzniku škody není rozhodující rozsudek soudu ale posouzení skutečnosti, zda, kdy a v jaké výši škoda vznikla a kdo je za ni odpovědný. Pokud tedy obec žaluje vadně a soudní spor prohraje, nejsou škodou pouze náklady tohoto sporu ale i plnění, pokud se toto v mezidobí v důsledku nesprávné žaloby promlčelo. Rovněž v případě, pokud obec promlčela nárok vůči škudci, stává se novým škudcem vůči němuž směřuje sekundární nárok ten, kdo z nedbalosti či úmyslně takový nárok promlčel. Samostatně je odpovědný i ten, kdo nesplnil svoji kontrolní či iniciační povinnost, pokud mu tato vyplývala ze zákona či smlouvy.

Vznikne-li škoda rozhodnutím rady či zastupitelstva, jsou ve smyslu již ustálené judikatury odpovědní všichni členové tohoto orgánu, kteří hlasovali za usnesení, kterým vznikla škoda, nebo kteří zmařili přijetí usnesení k odstranění rizika vzniku škody či jinak se na vzniku této škody podíleli. Neexistuje-li zápis o hlasování, je nutno vycházet z výpovědi zúčastněných a v případě jejich neochoty ke spolupráci dále postupovat trestněprávní cestou.

V případě bagatelních pohledávek, kde by náklady spojené s uplatněním práva byly vyšší než výnos, je nutno cestou zastupitelstva rozhodnout o vzdání se práva. Materiál do ZM musí být odůvodněn, zejména tím, zda se jedná o exces či systémové selhání a v případě systémové poruchy dále řešit škudce, tedy toho kdo promlčel nebo kdo způsobil vznik nezajištěné rizikové pohledávky.

trestněprávní cesta

Pro další výklad je klíčové rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. února 2012, sp. zn. [11 Tdo 454/2011](#), které je nyní masivně aplikováno v celé řadě trestních věcí vůči členům orgánů obcí. Podstatou tohoto rozhodnutí je, že starosta, tajemník, radní, zastupitel atd. jsou funkce, které v sobě automaticky prezumují znalost zákona o obcích a předpisů o hospodaření s majetkem obcí. V této rovině se jedná o osoby, které jsou povinny „vědět“ a pokud „neví“, pak jsou povinny zajistit si odbornou pomoc specializované osoby.

Pokud tedy tyto osoby svým jednáním způsobí škodu, pak jsou odpovědní jako úřední osoby za zneužití pravomoci ([§ 329 tr. zák.](#)) či jeho nedbalostní formu ([§ 330 tr. zák.](#)), a to pro porušení ust. [§ 38 cit. zák.](#), zpravidla v souběhu s trestným činem porušení povinností při správě cizího majetku ([§ 220 tr. zák.](#)), kdy takové porušení se dovozuje i z porušení nejen výslovně uložené povinnosti ale i z porušení základních zásad. Samozřejmě je dále otázka dokazování, nicméně pokud v rámci obce není vytvořen systém garančních doložek předkládaných materiálů, je odpovědnost na těch, kdo daný systém nevytvořil – tedy zpravidla na starostovi a tajemníkovi.

Zcela specifické postavení zde má zákonem uložená povinnost dle ust. [§ 8 odst. 1 tr.ř.](#), podle kterého má každý pracovník obce, který se z titulu své funkce dozví skutečnosti odůvodňující podezření ze spáchání trestného činu, povinnost tyto skutečnosti bez dalšího přímo či cestou svého nadřízeného předložit orgánům činným v trestním řízení k dalšímu opatření. Nesplnění této zákonem uložené povinnosti může být rovněž trestně sankcionováno.

Ve shora uvedené trestní věci byla konstatována přímá trestněprávní odpovědnosti za vznik škody na majetku obce ze strany odpovědných osob (v daném případě to byl starosta, který byl následně odsouzen). Za ekonomicky nevýhodná rozhodnutí však mohou odpovídat i členové RM či ZM – viz např. současný případ trestně stíhaných radních MČ Brno-sever za schválené nevýhodného dodatku smlouvy (starosta stíhán není, neboť zemřel.)

Závěr:

Pokud tedy obci vznikne v souvislosti s výkonem samostatné působnosti škoda, jsou příslušný funkcionář nebo orgán povinni tuto škodu vyřešit, a to buď uplatněním nároku na náhradu škody vůči odpovědné osobě, nebo vzdáním se práva na uplatnění škody. Toto vzdání se práva musí být pregnantně odůvodněno tak, aby se příslušný orgán vzdáním se práva na náhradu škody nevystavil sám nebezpečí trestního postihu. Nečinnost může být důvodem k uložení trestněprávní sankce. Zároveň je obec povinna u každé škody vedle jejího vymáhání uplatnit i odpovědnost trestněprávní a věc oznámit orgánům činným v trestním řízení. V neposlední řadě je obec povinna vytvořit taková systémová a kontrolní opatření, kterými by předcházela vzniku škod. Absence takových opatření je rovněž trestněprávně sankcionovatelná.